

ւազը կը ժողովեն՝ 500 քայլէն աւելի տա-
րածութիւն չունի. և թէպէտ այնչափ
դարերէ 'ի վեր շարունակ կը հանեն
աւաղ, բայց տակաւին անսպառ է և
անդադար կը պատրաստէ:

Կը շարունակուի:

ԼՃԱԿԻՍ ԶԿՆ ՈՐՍԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՍՈՍՈՍԻՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ՄՈՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԴԸ:

Այսօրիկ տխուր ու վշտաբեր գաղա-
փարք են մտացս խորհրդոց:

Մոռացութեան անուանեալ Մարգս, հո-
ղի մըն է խոհուն, էակ մը որ ինծի նման
ամենայն մտաւոր կարողութեամբք ստեղ-
ծեալ է, և ըստ ամենայն մարդոյ հաւա-
սար իրաւամբք՝ ամենայն բարեաց ժառան-
գակից: Այլ որովհետեւ աշխարհիս համա-
րեալ բաղդէն զուրկ է, որովհետեւ ունայն
է ամենայն մեծութենէ, և ամենայն փա-
ռաց փայլէն թափուր, մեկդի անկեալ մէկ
մը եղած է և առ ոչինչ համարեալ, որով
զոգցես Մոռացութեան մէջ ինկած Մարդ
մըն է:

Ես այս պատուհանիս առջևը նստած,
գլուխս ձեռքիս կռթնցուցած, ստէպ խոր-
հրդածելով կը դիտեմ այդ Մոռացու-
թեան Մարդը, այդ վշտաց արարածը, որ
իր թափառական ոգի, լճակիս միայնու-
թեանը մէջ դոյզն լաստայիտայտով մը կը
թափառի, սակաւատեւ կենացը տաժանելի
հաց մը հայթհայթելով:

Ո՛րչափ պարզ է, կ'ըսեն խորհուրդքս ին-
ծի, այդ ցաւակցութեան արարածին և գոգ-
ցես 'ի չաղգս համարեալ մարդուն կեանքը
քան զանոր, որ փառաց ստուերի մը ետե-
ւէն կաթողին չըջելով՝ ունայնութեան վըշ-
տերովը կը պճնի:

Սա մոռացեալ աշխարհէս և աշխարհայի-
նէրէն լքեալ և չարակրութեանց իսկ մատ-
նեալ, նիւթական կեանքի մը կարօտու-
թիւնները, թէպէտ վշտք, լեցընելով,
կ'անցնի կ'երթայ իր հանգստեան ճամբայն,
անյիշատակ ամենեւին 'ի մարդկանէ: Չկայ
աչք մը որ իր շիրմին վրայ արօտսը թա-
փէ. չունի բարեկամ մը որ իր գաղաղին
յուզարկաւոր երթայ. և ոչ իսկ բարեկամ
կամ կարող ձեռք մ'ունի, որ իր հոգա-

պատեանին վրայ խաչ մը, քար մը կամ
նշան մը դնէ որ իր աշխարհային անցքը աղ-
նարկէ: Անցաւ իբր ստուեր անհետ. բայց
երեւէկ իրեն. գոնէ զրկելոյ մը արտասու-
քը հետը չարաւ:

Իսկ նա՛ այն փառահեղ մահկանացուն,
յետ բաղմագոյն վշտք անցաւոր փառքը
ստանալուն, յետ չքեղութեան ու պատուոյ
կատարը հասնելուն, և ամենայն համա-
րեալ քաղցրութիւնքը վայելելուն, հուսկ
ուրեմն անցաւ և ինքը, և մի և նոյն անշուք
հոգը ծածկեց անոր ոսկերաց շիրմին ալ:
Այլ ինքը գուցէ չանցաւ անյիշատակ, և ոչ
անոր մնացորդքը ծածկող հոգը գուցէ մնաց
անթաց: Անոր յուշարկաւոր սիրելեաց
խումբին արտասուքը անշուշտ ցլետին
բնակարան իրեն ընկերեցին. և արդ այն
մահկանացու մնացորդաց հողին վրայ յի-
շատակարան մը կայ որ անոր առաքինու-
թիւնները կը պատմէ:

Այլ ինչ օգուտ, անցաւ և ինքը քրպէս
և ամենայն ոք, և ո՛ր գիտէ որչափ զրկելոյ
արտասուքը այն յիշատակարան վիմին
ներքևը հետը թաղեց:

Այսպէս ամենայն ծնունդ կ'անցնի աշ-
խարհէս: Կեանքը՝ ծովու ալեաց նմանու-
թիւն մ'ունի. առ վայր մը խրոխտ կամ
հեղ իրենց գալուստը կը զգացնեն, այլ
ապա առհասարակ ամենը միօրինակ ծով-
ափին վրայ սպառելով կ'անհետանան:

Նմանապէս մարդկային էութիւնն ալ.
փառաւոր կամ անարգ կենաց ծոցը կը
յայտնուի. այլ ապա ամենը մի և նոյն օրի-
նակաւ և մի և նոյն հողուն վրայ կը սպա-
ռին ու յաւիտենականութեան ծովափը
կ'անհետանան: Եւ եթէ դեռ ևս աշխար-
հիս վրայ էութեան մը հետք կը մնայ, ա-
նոր բարութեան յիշատակն է կամ չա-
րեաց անէծքը:

Իմ Մոռացութեան Մարդս ուրեմն լճա-
կիս անինչ բնակիչն է. կամ թէ ըսեմ, լճա-
կիս աստանդական ոգին. իր ճոխութեան
ժառանգութիւնը երկնից զուտ կամարն է
և ծովային ջուրն. իսկ վայելից պարզեւ
կենաց պարզութիւնը ու միայնութեան
անմեղութիւնը:

Ա.

Ներդաշնակ ճայն մը:

Յետ անհաստատ եղանակէ մը, ուր ա-
մառնային արեւակէզ օրերուն միջոցը,
չորից եղանակաց աւուրք մի զմիոյ կնի
անժոյժ յարատեւութեամբ յաջորդեցին:

հուսկ ուրեմն օգոստոսի վերջին օրերուն հասեր էինք, և գեղեցիկ ու պայծառ արև մը բոլոր ամառնային փայլը լճակիս վրայ կանդրադարձրեք:

Խորին լուսթիւն մըն էր չորս դիս, զոր միայն ճնճղկաց ճռուողիւնը կ'ընդհատէր: Յանկարծ յստակ ու ներդաշնակ ձայնի մը երաժշտութիւնը այն լուսթիւնը կտորելով, իբր լուսոյ շառաւիղ մը որ մթութեան մէջէն ծաթէր, ոգւոյս եւանդը արթնցուց:

Պատուհանէս դուրս գլուխս կարկառ, այն յստակ լճակին հայելի երեսը կը հետադառնամ. ձայնին ուստի առաջ գալը կը քննեմ. այլ ունայն տեղ քննիչ հայեցուածքիս պատասխան մը կը խնդրեմ: Զրին ջինջ երեսը միայն արեգին ճառագայթից կը ժպտի: Հեռունը մէկ քանի առագաստաւոր նաւք կան որ կղզեկաց քովէն քերելով նաւաքարչ մակուկաց բռնութեամբ ծանրագնաց կը յառաջնեն: Անկէց անդին դորչագոյն շիտակ երիզ մը կայ. ցամաքն է, որու վրայէն հարաւէն արեւմուտք բրգաձև բլրոց շարք մը աստիճանաբար ելէէջ կը խաղայ: Եւկանեան բլուրք են ասոնք, զոր կարծես բնութիւնը յառաջապահք դրեր է Ղիբրոյեան Ալպետայց, որ արեւմտեան ստորոտով մը սկսելով, հետզհետէ կը մեծնան, կը ստուարանան, հսկայաձև հասակ մը կ'առնուն, բաղմաթիւ խոռոչաւոր գագաթք կը բաժնուին, և հուսկ ապա դարձեալ խոնարհելով, արեւելեան դին կղզեկաց ետեւը մութ գծի մը վրայ կ'անցնային:

Այս գորշագոյն լեռանց արեւմտեան կողմէն, և իբր անոնց ստորոտէն ըլլար, լճակին ջրին մէջէն հոյակապ քաղաքի մը ամփիթէատրոնը կը ծնանի, իր հարիւրաւոր եկեղեցեաց գմբեթները և զանգակաբարձ աշտարակաց գագաթները ցիրուցան դէպ երկինքը ուղղելով:

Այսպիսիք են ահա այն առարկայք որ դէպ ՚ի ավակողմս նայելով տեսութեանս կը ներկայանան:

Աչքս ձախակողմս կը դարձնեմ և ուշադիր դիտելով վերջապէս լճակին վրայ հեռունը անպաճոյճ և անշարժ նաւակ մը կը նշմարեմ, զոր ցայն վայր տեսնել չէի կրցած. ձկնորսի մը նաւակ է, այլ անտէր կ'երևի, և չէ զարմանք, անշուշտ տէրը որսի զբաղած ըլլալու է: Աչքս շուտ մը կը հաւաստէ. ահա նաւակէն իբր երկու քարընկէց անդին մէկ մը ջրին մէջ քայլելով կը քայլէ ու կը քաղէ. և քաղելու ատեն իր հայրենական եղանակներովը այն լուսթեան քերթութիւնը կը զարդարէ:

Ո՛վ, ո՛րչափ քաղցր է երաժշտութիւնը

միայնութեան մէջ. ո՛րչափ աղդեցութիւն ունի մարդուս ոգւոյն վրայ և ինչպիսի՜ նուիրական զգածմունքներով կը լեցնէ աւոր սիրտը: Փորձէ մէյ մը անոր քաղցրութիւնը անդորր լճակի մը վրայ և վերջալուսոյն յետին ողջոյններուն ատեն: Երբ մթնոլորտին լուսատու ոգին բոլորովին ըսպառեալ, իր անցրին իբր գրաւական դրոշմ թափանցիկ կապտաներկ կամար մը կը թողու, որու վրայէն սիգաճեմ կը բարձրանայ բոլորաձև լուսին մը արծաթափայլ լոյս մը չորս դին տարածելով. դու հեղասահ կոնտուայի մը մէջ նստած այն անդորր ջրին երեսը կը սկսիս ճեղքել և սիրտդ ու խորհուրդդ անբացատրելի զգածմանց կու տաս, զորոնք երաժիշտ քաղցրաձայնութիւնը ՚ի քեզ կը բորբոքէ, ու լուսթեամբ սրտիդ հետ կը խօսիս: Ո՛հ, լուսն այնպիսի ատեն խռովայոյզ բանք, ու թոյլ տան մտացս անդորրութեան ճաշակին, մինչդեռ գործւոյն թելք նուրբ օդին ներդաշնակութիւնը կը խօսեցնեն, և լուսինը գողգոջուն ճառագայթով մը մտացս կը ժպտի. երբ երկնից աստեղք պաղպաջուն լուսով մը խայտալով սրտիս հետ կը խօսակցին և բնութենէն ոգեւորեալ մարդկային ձայնը զլուսթիւնը կը խօսեցնէ:

Այս ամենը այնպիսի զգացմունքներով կը լեցնեն մարդուս սիրտը, որ կը փափազէր թէ մշտնջենաւորէին:

Զմայլած ուշ կը դնեմ այն երգաձայնին որ մարդկային գիտութենէն զուրկ՝ բնութեան մարդու մը բերնէն կը հնչէ: Ո՛րչափ, կ'ըսեմ, բարեբաղդ ըլլալու է այն ձկնորսն. ահա իբր զերծ ՚ի տաղտուկ հոգոց աշխարհի և ամեն մեծութեան հոգեռէ անփոյթ, իր պարզութեան արուեստին միայն ուշադիր՝ երաժշտութեան քաղցրութեամբ իր զբաղանաց ծանրութիւնը կը թեթեւացնէ: Ո՛րչափ մարդիկ կան արդեօք, որ աշխարհիս ճոխութեամբը յզփացեալ այս արեւուն մօից ժամանակը հազարումէկ տաղտուկներէ հարեալ՝ ճակատ ու կուրծ կը բաղխեն, և մտադիր քիչ մը հանգիստ հազար ոսկւով կը փոխեն: Եւ սակայն այս ոչինչ համարեալ ու մարդկութենէ մոռացեալ մէկը, ամեն աշխարհային մեծութենէ զուրկ ըլլալով, չբաւորութեամբն իսկ քան զամենը ճոխագոյն է և բարեբաղդ:

Մինչդեռ միտքս խորհրդածութեանց տուած ձկնորսս կը դիտեմ, ինքը չըջան ընելով ու քաղելով, ծանր ծանր իր նաւակին կը մօտենայ: Անշուշտ, կամ գործը լմնցուցած է և կամ աշխատութենէ խոնջ նաւակը կը դառնայ վաստակեալ մարմնոյն

առ վայր մը հանգիստ շնորհելու։ Երբ այսպէս կը մտածեմ, ձկնորսը նաւակին մօտ գալով աշխատութեան արդիւնքը մէջը կը զետեղէ, և ապա ոտիցը տիղմը թօթափելով, նաւակը կը մտնէ։

Քիչ ատենէ յանկարծ մուխ մը նաւակին մէջէն կը բարձրանայ։

— Տարակոյս չկայ, կ'ըսեմ, ձկնորսն իր կերակրիկը կը պատրաստէ։

Բ.

Բնութեան արուեստաւորը։

Սովորական խօսք մը կայ և առ հասարակ ամեն մարդու բերան, թէ և գործնապէս ոչ որ հաւատք կ'ընծայէ։

Կ'ուզես, կ'ըսեն, անցաւ կեանք մը անցընել. մի շատ հոգար. այլ կեանքն ինչպէս կու գայ՝ այնպէս ընդունէ ու գնաւ։ Շատ հոգը զմարդ թշուառ կ'ընէ ու մաղերը շուտով կը ճերմկցնէ։

Բարեկամ, ստոյգն ըսեմ։ Այս խօսքը ամենքս յաճախ լսած ու սերտած ենք. բայց թէ մաղերնուս նայինք կը տեսնենք որ ժամանակէն առաջ ճերմկցած են։

Սակայն իմ ձկնորսս այսպէս չէ. երեսն որ նայիս, կարծես երեսնամեայ մէկ մըն է. մաղերը դեռ ևս սև, ակռաները ամենը ողջ. և բազկաց թիակը զլուրն անանկ ու ժով կը ճեղքէ, որ հեռի ևս գուշակելու թէ յիսնամեայ մէկ մըն է. բայց մտիկ ըրէ, ըսեմ ականջէդ ի վար. վաթսուներ լրացուցած է ու դէպ յառաջ կը նկրտի...։

Ինքը՝ անուս մէկ մըն է. ոչ դպրոց տեսած ունի, և ոչ ուսնալ մարդոց ընկերութիւններ յաճախած է։ Միայն իր հայրենեաց բարեպաշտ ողին, աստուածասէր երէցի մը համբերատար երկայնամութեանը միջոցաւ քրիստոնէական սկզբունքները սորվեցուցած է իրեն. որով բնութեան արուեստաւոր ըլլալէն յառաջ, և զամէս սյր կրօնասէր։

Դեռ ևս մանկական հասակին մէջ, սկըսած է հօրը ընկերութեամբ լճակին թափառական կենօրը ապրիլ. այսպէս կանուխ սկսելով անպաճոյճ կեանքի մը չընչին ապրուստը հայթհայթելու արուեստը սորվիլ։ Չմեռնային դառնաշունչ հողմոց և ամառնային արեակէղ երկնից՝ մարմինը կրթելով, և անօթութեան և ծարաւոյ և ամենայն պակասութեանց ինքզինքը վարժեցնելով կանուխիկէ սկսած է ըլլալ ժուժկալ, համբերող և սակաւապէտ։ Ըղջութիւն իր էութեան տարր ըրած է, ինքն ալ ջրին տարրացած է. այնպէս որ լճակէն

հեռանալը, ձուկ մը կը նմանի որ ջրէն ցամաք նետուի։

Կամաց կամաց հասակին աճելովը անձին ուժն ալ աճեր է, թիու հմտութիւնը ստացեր է, և օգու անբարեխառնութեանց իսկ մարմինը աղէկ զօրացուցեր է։ Մինչև հուսկ ուրեմն կամ ժառանգական գծով և կամ կարեորագունից իսկ զրկմամբ նաւակի մը տիրանալով միայնակ և ազատ լճակիս չորս անկիւնը սկսեր է քայլել, և տեսեալ և ուսնալ արուեստը գործադրել։

Այսպիսի է իմ այս բնութեան արուեստաւորը, որ շարունակ դրաղեալ լճակի քառակողմը կը թափառի. անձայն, անտրտունջ, ժրջան, աշխատասէր ու ժուժկալ, ամեն բանէ զրկեալ այլ ամենայնի համբերող։

Գ.

Լճակ։

Ազրիականը դէպ ի հիւսիս քաշելով, իր ձևացուցած ծոցին ձախակողմը որչափ հեղձնեմէ ցամաքին կը մօտենայ անդնդային խորութիւնը կը կորսնցնէ. կամաց կամաց իր յատակը կը բարձրանայ, և վերջապէս աւազուտի ծովափ մը կը գտնէ, որուն վրայ իր ալիքները գլորելով կը խորտակին։

Այս աւազուտ ծովափին մէկ մասը երկրից սովորած են խոտ կոչելու։

Երկայն և անձուկ կղզի մըն է, արգաւանդ այգիներով մշակեալ, որ արեւելքէն հարաւ կը ձգի, երկուստեք ալ մէյմէկ ջրի լայն անցք թողլով։ Իր արեւելեան ծայրին վրայ բերդ մը կառուցեալ կայ որ ջրանցքին մուտքը կը պաշտպանէ։ Նմանապէս ալ անոր հակառակ հարաւային ծայրին վրայ ուրիշ ամրոցի մը պահապան մարտիկ կը զիշեր ցորեկ լայնաբերան անցքին մըտից վրայ կը հսկէ։ Այս ամրոցին մօտ գոգցես թէ հազար բնակչաց փոքր և աղքատին քաղաք մը Մալամը կ'ըսուի։

Գլխաւորապէս այս երկու ջրանցից մէջէն է որ Ազրիականը իր ջրերը խոտոյին միւս կողմը անցնելով, ցամաքին մէջ ընդարձակ մեծ աւազան մը կը լեցնէ, որ ծովակ կրնար նմանել եթէ երբեք ճախճախտը հակառակ վկայութիւնը չտար։ Աւաղանին կեդրոնը կեցող աչքը՝ անոր ընդարձակութեանը ծայրը չիկրնար չափել, բայց եթէ արեւմտեան կողմէն, ուսկից հեռուները ցամաքին ծառախիտը մշուշին մէջ պատած կը տեսնուին։

Այսպիսի ընդարձակ աւազան մըն է իմ

լճակս, զոր երկու ըսած ջրանցներս կ'արբուցանեն, որոնք և իրենց խորութեամբը յանկարծական փոթորկաց ատեն մեծապէս խիթալի են:

Այս Ադրիականը, այլոց ծովուց նման, մակընթացութեան ու տեղատուութեան օրինաց հպատակ է, ի մեծ զարմանս օտարաց որ այս ծոցին ջուրն անշարժ կը համարին:

Երբ մակընթացութեամբ Ադրիականին ջրերը կ'առատանան ու կ'աճին, լճակիս երկու անցից մէջէն տարածուելու անցք գտնելով գէպ ի ներս աւազանը կը յորդեն, և այն ատեն լճակը ընդարձակածաւալ ջրով ծածկած կը տեսնես, որու մէջ ասդիս անդին ցրուած, բազմազոյն կըղզեակք կան, ինչպէս ուլասիսը յանապատի: Անոնց շինուց սպիտակ որմունք, անոնց եկեղեցեաց գմբեթք ու զանգակաց աշտարակք՝ այն յստակ ջրին վրայէն բեկբեկելով կ'անդրադառնան, և անոնց պարտիզաց կանաչին հետ խառնուելով գիտողին աչքը իբր գիւթելով սիրտը բնութեան գեղեցկութեամբ կը զմայլեցնեն: Թէ առաւօտանց կանուխկէկ դիտես զլճակը՝ աչքդ անոր երեսէն կարծես մանուշակ կը քաղէ: ապա Միջօրէն կը հասնի և հեղուկ արծաթի աւազան մը կարծես տչացդ առջին կը տատանի: Հապա արեւմտից ատեն՝ երբ երկինքը հրայրեաց կարմիր ճառագայթից փնջերով անոր ջրերը կը ներկէ. կարծես ջերմ արեան ծով մըն է որ գոլորշիքովը զասպարէզը կը լեցնէ:

Այս լճակիս երեսը ընդհանրապէս գեղեցիկ անդորրութիւն մը կը տիրէ: Ջուրը ջինջ ու մաքուր՝ հայելիի փայլուն երեսին կը նմանի, այնպէս առարկաները յստակ կ'անդրադարձնէ: Իր անդորր պայծառութեամբը հրապուրիչ տարր մըն է որ զմարդ անժուժելի կերպիւ կը յորդորէ նաւաճեմ գրօսալի շրջագայութեանց. և թեթեալարժ կոնտուայն անոր աննման լաստափայտն է և յատուկ զարդ այն խաղաղաւէտ ջրին: Կացնակերպ և ատամնաւոր ցռուկը գոռոզարար տնկած, թիավարին մղելովը հեղիկ հեղիկ ջրին վրայէն սահելով կը յառաջէ, անդրադարձ յստակ պատկերն անմեկին հետը տանելով: Ահամար մին կարապ մըն է կ'ըսես այս նաւակը, որ անտես մղմամբ կը քալէ:

Այս անդորր լճակը, որուն յստակութիւնը դիտելով մարդուն սիրտը չյագենար, ամպամած երկնից գորշագոյն ծածկին տակ, երբեմն փոթորկաց ու բազմօրեայ սաստկաշունչ հողմոց մոլեգնութեամբը կ'այլալի. իր շիտակ ու միակերպ երեսը

կը խորշովի, թեթեալ քնքերը փրփրալով մէկմէկու վրայ կը զլորին, գեղեցկութիւնը կ'անհետանայ, և իր ջրանցից խորութիւնը անխոհեմ թեթեալարժ նաւակաց աղետալի կ'ըլլայ:

Այն ատեն սենեկիս պատուհանէն կաթոգին արեւմտից հորիզոնը կը հարցաբընենմ. երբ պիտոր ըլլայ կը մտածեմ որ շառագունելովը՝ լճակիս անդորրութեան վերադարձն ինծի աւետէ: Եւ ահա վերջապէս քանի մը գիշերաց զլորելէն ետեւ, անոր կարմրագեղաց աւետելովը, վարդակարմիր առաւօտը կը ծագէ, և ջերմաբեր արեւը բարձրանալով վրդովեալ անդորրութիւնը միւսանգամ լճակիս երեսը կը սփռէ:

Սակայն ինչպէս թէ միակերպութենէ խորշէր՝ լճակս իր պարապութեան ժամերն ունի: Հպատակ Ադրիականին իշխանութեանը, երբ անոր մակընթացական ուժը նուազելով տեղատուութեան առջին կը խոնարհի, ազգը լճակիս ջրին ալ կը հաղորդուի. որ անմիջապէս իր խոր ջրանցից մէջէն՝ բովանդակած ջրին մէկ մեծ մաս մը նորէն Ադրիականին կը դարձնէ: Եւ այն ատեն այն լճակին ընդարձակ ջրային ասպարէզը, ինչպէս թէ յանկարծ դիւթիչ գաւազանէ մը հարուածէր, կերպարանքը կը փոխէ: Ընդարձակ կանաչապատ դաշտեր երեւան կ'ելլեն, որ ինչպէս թէ ներքին անընկճելի բռնութենէ մը վեր մղուելով ջրին երեսէն վեր կը բարձրանան: Այն կանաչ դաշտաց միջէն բազմաթիւ մանր ջրանցք իրենց ջուրը վաղցնելով գէպ ի երկու մեծ գլխաւորները կ'ուղարկեն:

Տեսարանը կը փոխուի. կարծես ճախճախուտ երկիր մըն էս, որու ապականիչ օդը՝ մարդու ներկայութիւնը կը հալածէ: Բայց եթէ դիտես ուշի ուշով, այն ճախճախուտ համարեալ դաշտաց վրայ բազմաթիւ մարդիկ ցիրուցան կը քայլեն և ինչպէս գործի մը հետ զբաղեալ կ'երեւան:

Այն մարդիկ լճակիս բնիկ ժողովուրդն են, որոնց զօրութիւնն ու համբաւը ժամանակաւ ընդհանուր աշխարհ տարածուած էր, և արդ միայն իրենց հոյակապ քաղաքին ու յիշատակարանաց պարծանքն ունին:

Այս է իմ լճակս, այսպիսի իր կերպարանքը:

Հ. ՅԱՊՈՐՈՍ Վ. ԽՍԱՎԵՐՏԵՆՑ:

Կը շարունակուի: